

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Opava 31.5.2011
čj. SRS 038415/2011

Oblastní odbor SRS

Jaselská 552/16

746 82, Opava

Zpráva č. 9 oblastního odboru OPAVA o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 23.–29.5.2011

1. Počasí

Během sledovaného období převládalo slunečné počasí s ranními teplotami kolem 10 °C a odpoledními teplotami kolem 25 °C. Maxima dosáhla místy až na 28 °C. V pátek a hlavně v sobotu přecházela studená fronta doprovázená celodenním deštěm. Naměřené srážkové úhrny se pohybovaly většinou kolem 35 mm. V neděli se vrátilo slunečné počasí, i když už s poněkud nižšími teplotami.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Porosty polních plodin jsou v dobrém zdravotním stavu, výskyty chorob a škůdců jsou většinou slabé. Rovněž zaplevelení obilnin je většinou slabé, naopak lokálně středně až silně jsou zapleveleny některé porosty kukuřice, máku nebo slunečnice. Z polních prací v současné době probíhá zejména intenzivní fungicidní, případně i herbicidní ochrana.

OBILNINY

Porosty jsou většinou vyrovnané, rovnoměrně vzešlé, se slabým zaplevelením, výskyty škodlivých organismů jsou spíše slabé, pouze lokálně střední nebo silné.

PŠENICE OZIMÁ (RF 37–59 BBCH)

Ojedinelý střední výskyt padlí pšenice (*Blumeria graminis*) je hlášený z okresu Opava (Opava předměstí). Na stejné lokalitě byl zaznamenán silný výskyt světle hnědé skvrnitosti pšenice (*Pyrenophora tritici-repentis*).

Ošetření proti houbovým chorobám má zpravidla postihnout celý komplex listových chorob s cílem ochránit zejména praporcový list. Provádí se v období od tvorby posledního listu (fáze 37 BBCH) do začátku metání (fáze 51 BBCH), v každém případě je nutné dodržet pokyny na etiketě použitého přípravku.

JEČMEN OZIMÝ (RF 37–65 BBCH)

Také výskyty chorob na ječmeni ozimém jsou všeobecně slabé, ojedinělý střední výskyt spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*) byl zjištěn v okrese Olomouc (Nový Dvůr).

Pozorování spály ječmene se provádí od vytvoření 2. kolénka do začátku metání (32-51 BBCH) a ve fázi 71 BBCH. Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož. Ve fázi 32-37 BBCH se hodnotí příznaky napadení na 4. listu shora, ve fázi 39-51 BBCH na 3. listu shora.

Ošetří se porosty, u nichž je ve fázi 32-51 BBCH napadeno 50 a více % listů.

JEČMEN JARNÍ (RF 30–51 BBCH)

Porosty jsou většinou vývojově i vzrůstově vyrovnané, výskyty chorob a škůdců jsou slabé. Pouze na několika lokalitách jsou zaznamenány střední až silné výskyty sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*), a to v okresech Jeseník (Vidnava) a Karviná (Věřňovice).

Způsob pozorování a indikace ochrany viz ječmen ozimý.

KUKUŘICE (RF 13–30 BBCH)

Na více lokalitách v celé oblasti jsou zjišťovány středně až silně zaplevelené porosty. Silné zaplevelení vzcházející ježatkou kuří nohou (*Echinochloa crus-galli*) bylo zaznamenáno například v okrese Prostějov (Hruška, Vrchoslavice).

LUSKOVINY

HRÁCH (RF 32–55 BBCH)

Vesměs bez výskytu chorob a škůdců, pouze ojediněle byly v okrese Přerov (Buk) zjištěny první výskyty kyjaty hrachové (*Acyrtosiphon pisum*) a imag trásněnek (*Thysanoptera*). V okrese Nový Jičín (Kunín) byl odchycen do feromonových lapáků zaznamenán ojedinělý první výskyt samce obaleče hrachového (*Cydia nigricana*).

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 65–75 BBCH)

Střední výskyty krytonosce šešulového (*Ceutorhynchus obstrictus*) byly zjištěny ještě v okresech Bruntál (Krnov) a Olomouc (Blatec), jinak všeobecně již výskyty slábnou.

Výskyt brouků se sleduje na rostlinách 2 x týdně v období od kvetení řepky (asi 30 % květů na hlavním stonku otevřených) do plného květu (asi 50 % květů na hlavním stonku otevřených, první korunní plátky již opadávají), fáze 63-65 BBCH, a 1 x týdně v období dokvétání (velké množství korunních lístků již opadlo) do konce květu, fáze 67-69. Kontroluje se vždy namátkově vybraných 25 rostlin na protilehlých okrajích pozemku (celkem 50 rostlin).

Ošetření se provede u porostů, kde je v průměru 1 a více brouků na 1 rostlinu.

Výskyty larev bejlomorky kapustové (*Dasyneura brassicae*) v šešulích jsou hodnoceny jako slabé a jsou výrazně soustředěny na okraje pozemků.

Ošetření insekticidy, v době, kdy jsou již vyhlíhlé larvy šešulových škůdců, je neúčinné!

MÁK (RF 30–40 BBCH)

Až střední výskyt plísňě máku (*Peronospora arborescens*) je hlášený z okresu Prostějov (Lešany).

Střední až silné zaplevelení trávníky (*Gramineae*) pleveli, pcháčem rolním (*Cirsium arvense*), merlíky (*Chenopodium* sp.), svízelem (*Galium* sp.) je hlášeno z okresu Jeseník (Skorošice). Na některých lokalitách v okrese Prostějov (Čechovice, Pivín, Vrchoslavice) přetrvávají problémy se silným zaplevelením pcháčem rolním (*Cirsium arvense*) i po ošetření herbicidy.

OKOPANINY

BRAMBOR (RF 09–41 BBCH)

Některé porosty jsou nepravidelně vzešlé.

Další první slabé výskyty imag mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*) byly zaznamenány v okresech Opava (Vršovice 26.5.), Přerov (Penčice, Tučín 23.5.) a Prostějov (Němčice nad Hanou 25.5.).

ŘEPA (RF 15–27 BBCH)

K poškození kroupami došlo na porostech v okrese Prostějov (Tvorovice).

V okrese Opava (Kobeřice) bylo pozorováno lokální poškození spálou řepy, kdy dochází k zaškrcování hypokotylu a následnému odlomení rostliny.

Ojedinelý střední výskyt **mšice makové (*Aphis fabae*)** je hlášený z okresu Bruntál (Úvalno), jinak jsou výskyty v porostech cukrovky zatím slabé.

Ošetření se signalizuje u semenaček při zjištění prvních larev mšice makové se základy křídel, u technické cukrovky při ukončení hlavního přeletu, tj. když 95 % okřídlených mšic opustilo brsleny.

CHMEL (RF 24–39 BBA)

Zavádění chmele je ukončeno, probíhá ošetřování proti **plísni chmele (*Pseudoperonospora humuli*)**.

Pokračuje nálet **mšice chmelové (*Phorodon humuli*)**, zatím pouze první (26.5. Velký Týnec v okrese Olomouc) nebo slabé výskyty (Nelešovice a Prosenice v okrese Přerov).

OVOCNÉ DŘEVINY

Převládají slabé výskyty škodlivých organismů, silnější výskyty jsou zjišťovány hlavně na neošetřovaných stromech v silničních stromořadích, extenzivních sadech a na rozptýlené zeleni.

Jádroviny

JABLOŇ (RF 69–74 BBCH)

Střední výskyty **padlí jabloně (*Podosphaera leucotricha*)** na náchylných odrůdách (zejména Idaret) jsou zjišťovány v okresech Jeseník (Javorník – Město), Olomouc (Vilémov u Litovle) a Prostějov (Dětkovice).

Ošetření se signalizuje v období sekundárního šíření choroby ve fázi 55 BBCH (zelené poupě) a opakuje se podle potřeby (infekční tlak, intenzita růstu, použitý přípravek) přibližně do fáze 76 BBCH (plody velikosti vlašského ořechu).

Až střední výskyt **strupovitosti jabloně (*Venturia inaequalis*)** na listech byl zjištěn o okrese Šumperk (Klopina).

Pokud nejsou k dispozici údaje o délce ovlhčení listů, případně zralosti reprodukčních orgánů patogena, lze termín zralosti askospor odhadnout přibližně podle fenofáze hostitele, což bývá obvykle ve fázi 53-54 BBCH (zelená špička až myši ouško). Ošetření je signalizováno po zjištění prvních zralých askospor, nejpozději ve fenofázi 54 BBCH v případě preventivní ochrany nebo při splnění podmínek pro infekci. Další ošetření se odvíjí od povětrnostních podmínek (délka ovlhčení listů), často se využívá ošetření před očekávanými srážkami, ale tak, aby postřik na listech a plodech dokonale zaschl.

Střední výskyty **mšic (*Aphididae*)** jsou zaznamenávány na dalších lokalitách v okresech Jeseník (Javorník – Město), Olomouc (Unčovice), Přerov (Veselíčko) a Prostějov (Dětkovice).

Kontroluje se 100 letorostů (na 5 místech 20 letorostů z 1 stromu) na konci kvetení, fáze 67 BBCH.

Ošetření se provede při napadení koloniemi mšic 2 a více % letorostů, u mšice jabloňové (*Aphis pomi*) 10 a více %.

Střední až silné výskyty samců **obaleče jablečného (*Cydia pomonella*)** byly zaznamenány odchycem do feromonových lapáků v okresech Nový Jičín (Příbor, Štramberk), Olomouc (Vilémov) a Prostějov (Dětkovice).

Přilet samců se sleduje dvakrát týdně od 1.5. do 15.9.

Ošetření se provede vždy přibližně za týden po vyvrcholení letové vlny, pokud trvají vhodné podmínky pro kladení vajíček, tedy pokud večerní teploty ve 21 hodin středoevropského času dosahují alespoň 17 °C.

Peckoviny

SLIVONĚ (RF 71–73 BBCH)

Střední až silná poškození listů **vlnovníkem trnkovým (*Eriophyes similis*)** jsou zjišťována u drobných pěstitelů v okresech Jeseník (Javorník – Město), Přerov (Přerov) a na stomořadích v okrese Šumperk (Rovensko). Střední poškození plodů **pílatkami (*Hoplocampa* sp.)** na neošetřených stromech bylo zjištěno v okresech Jeseník (Javorník – Město) a Olomouc (Olomouc).

U pílatek se kontroluje výskyt plodů s vajíčky na 100 květech (nejvyvinutějších-středových) ze 100 růžic (10 míst x 5 stromů x 2 růžice á 1 květ) v období opadu většiny korunních lístků, fáze 67 BBCH.

Ošetření se signalizuje při začátku líhnutí housenic v sadech, kde je 5 a více % napadeno vajíčky pilatek. Pozdější ošetření má výrazně menší účinnost!

Střední až silné výskyty **obaleče švestkového (*Cydia funebrana*)** byly zaznamenány odchycem samců do feromonových lapáků v okresech Jeseník (Javorník – Město), Nový Jičín (Štramberk), Olomouc (Náměšť na Hané), Opava (Opava předměstí), Přerov (Osek nad Bečvou) a Prostějov (Kelčice).

Přílet samců se sleduje dvakrát týdně od 1.5. do 15.9.

Ochrana proti současné, tj. první generaci, která působí propad plodů, není obvykle účelná. Pouze v letech s nízkou násadou plodů a velmi vysoké populační hustotě obaleče švestkového je vhodné ji provést, a to po zjištění první výrazné letové vlny. Ošetření se signalizuje v období letu imag letní generace, a to v první třetině letové křivky této generace. Ochranný zásah je vhodné směřovat proti právě se líhnoucím housenkám, tj. asi týden po vrcholu letové vlny. U raných a poloraných odrůd většinou stačí jedno ošetření. U pozdních odrůd, pokud nadále trvají vysoké přílety samců do feromonových lapáků, se provede druhé ošetření, a to přibližně 10 dnů po prvním.

Za oblastní odbor Opava zpracoval: Ing. Jan Sitek